

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

BRNO 1981

beschläge und Keramik gewonnen. Die Gräber, die vermutlich mit dem Fund eines slawischen Grabes aus dem Jahre 1935 /FB Prot. 1086/45/ zusammenhängen, kann man in die mittlere Burgwallzeit datieren. Ferner stellten wir Überreste von zwei kleineren Objekten aus der Hallstattzeit fest.

SLOVANSKÁ OSADA U OSEKU NAD BEČVOU

/okr. Přerov/

Jiří Pavelčík, AÚ ČSAV Brno

Členové Kroužku dopisujících členů ČSSA v Příboře zjistili novou slovanskou osadu na katastru obce Osek /okr. Přerov/. Lokalita se nachází na první pravobřežní terase řeky Bečvy jižně od polní cesty Lipník - Osek a svým západním okrajem navazuje na první domky vlastní osady. Mimo slovanskou keramiku z 8.-9. stol., která převažuje, byly nalezeny úlomky lineární keramiky a keramiky lidu popelnice - vých polí. Osada svou polohou navazuje na rozsáhlý sídelní komplex pravobřežní terasy Bečvy jihozá - padně od Lipníka /trati - Haškovec, Nová Chmelnice/.

Literatura:

- J. Pavelčík, Osada lidu s lineární keramikou u Lipníku /okr. Přerov/, PV 1974, Brno 1975, 11-12.
J. Pavelčík, Další nálezy z "Nové Chmelnice" u Lipníku. PV 1975, Brno 1977, 99.
J. Pavelčík, Siedlung der Träger mit Linearbandkeramik bei Lipník, PV 1977, Brno 1980, 22.

Slawische Niederlassung bei Osek nad Bečvou /Bez. Přerov/. Am östlichen Rande der Gemeinde hat man eine slawische Niederlassung aus dem 8. - 9. Jahrhundert, ferner eine linearbandkeramische und aus dem Zeitabschnitt der Urnenfelderkultur festgestellt. Die Niederlassungen knüpfen an den Siedlungskomplex, der sich südwestlich von Lipník n/Beč. auf der ersten rechten Terrasse der Bečva befindet.

VÝZKUM HRADIŠŤ "PETROVA LOUKA" U STRACHOTÍNA A "VYSOKÁ ZAHRAĐA" U DOLNÍCH VĚSTONIC V ROCE 1979

/okr. Břeclav/

Zdeněk Měřínský, AÚ ČSAV Brno

Na hradišti "Petrova louka" jsme se po předchozích výzkumech v letech 1948, 1956, 1960, 1967 a 1975-1976 pokusili vytypovat vhodná místa pro větší plošné odkryvy¹. K tomuto účelu bylo použito geofyzikálních měření magnetometrií, geoelektrikou a mělkou refrakční seizmikou. Na vhodných plochách pak byly provedeny ověřovací archeologické odkryvy. Všechny archeologické i geofyzikální výzkumné práce se soustředily do severozápadního rohu hradiště, kde již I.L. Červinka a po něm i J. Poulík předpokládali hlavní kumulaci osídlení².

V severozápadní části hradiště v prostoru východně od silnice Strachotín-Dolní Věstonice byly geofyzikálními metodami proměřeny plochy 96 x 50 m /plocha A/ a 50 x 75 m /plocha B/. Na základě výsledků geofyzikálních prací byla navržena část plochy A k ověření plošným archeologickým výzkumem. Bylo zjištěno, že příčinou kladných anomálií ΔT je v tomto úseku příkop široký 9 - 10 m se zbytky valu na vnitřní straně. Výzkum tohoto objektu nebyl dosud z časových důvodů ukončen, ale získaný materiál a celková situace naznačují, že zde v 9. století stával velkomoravský opevněný dvorec. Tuto hypotézu bude nutno ověřit dalším geofyzikálním a archeologickým výzkumem plánovaným na rok 1980.

V úseku mezi silnicí a zbytky valového opevnění v severozápadním rohu hradiště jsme po předchozích geofyzikálních měřeních na ploše 45 x 15 m /plocha C/ uskutečnili plošný odkryv o rozsahu 5 x 15 m a 5 x 10 m. Jižním směrem byl protažen 15 m dlouhou a 1 m širokou sondou. V sondě jsme zachytili příkop široký zhruba 8 - 9 m. Další výzkum příkopu nemohl být v důsledku vysoké hladiny spodní vody

proveden. Pravděpodobně se jedná o pokračování fortifikace z plochy A.

Kromě výše jmenovaných geofyzikálních měření a následujících archeologických zjišťovacích odkryv jsme znovu otevřeli valové opevnění hradiště v jeho nejzachovalejší západní části. Pro ověření celkové situace jsme jižním směrem navázali na řez B. Novotného z roku 1967³. Vzhledem k nepřízni počasí a vysokému stavu hladiny spodní vody nemohl být výzkum valu ukončen a souhrnně vyhodnocen. Poznatky získané během výzkumu ukázaly, že v horní části se konstrukce tělesa valu z jílovitopísčitého materiálu, zbytky kamenné plenty a její rozpad klesající do příkopu před valem shodovaly s tím, co již zjistil B. Novotný v roce 1967. Zajímavé poznatky však přinesl výzkum pohřbeného horizontu pod nasypáním tělesem valu. Tento pohřbený humusovitý horizont je datován keramikou s kalichovitými prožlabenými okraji do 2. pol. 9. až na poč. 10. století. Do vrstvy pod nasypáním tělesem valu se mělce zahlubovala propálená úprava, kterou lze interpretovat buď jako úpravu podlahy srubu z velkomoravského období, nebo může - me uvažovat i o souvislosti tohoto objektu s valovým opevněním. Spodní část humusovitého horizontu pod přepálenou úpravou obsahovala zlomky keramiky kultury se zvoncovitými poháry a mezolitickou štípanou industrií.

Archeologický i geofyzikální průzkum hradiště "Petrova louka" u Strachotína naznačil v uplynulé sezóně velice slibné perspektivy dalšího výzkumu lokality. Poznatky, jež přinesly dosud neukončené odkryvy a geofyzikální měření, popisovaná v této předběžné zprávě, budou v dalších letech jistě upřesněny a rozšířeny o mnoho nových zjištění a přispějí snad k definitivnímu určení funkce a postavení hradiště "Petrova louka" ve velkomoravském období.

Na hradišti "Vysoká zahrada" u Dolních Věstonic byla pro výzkum vybrána plocha 15 x 25 m v severozápadní části lokality. Byl na ní skryt povrchový horizont naplavených kalových jílů a písku, který dosahoval mocnosti 60 - 100 cm. Pod nimi se již objevila černá kulturní vrstva, datovaná do mladohradištního období. Vzhledem k vysoké hladině spodní vody nemohl výzkum dále pokračovat a bude ukončen až v roce 1980.

Poznámky:

- 1 Srov. V. Hašek - Z. Měřinský, Aplikace geofyzikálních metod a výzkumné práce na hradišti "Petrova louka" u Strachotína /okr. Břeclav/ v roce 1979, Sborník referátů konference Metodologické problémy čs. archeologie v Liblicích roku 1979, v tisku.
- 2 I. L. Červinka, Slované na Moravě a říše Velkomoravská, Brno 1928, 93; J. Poulík, Staří Moravané budují svůj stát, Gottwaldov 1960, 124.
- 3 B. Novotný, Záchraný výzkum na hradišti "Louka sv. Petra" u Strachotína /okr. Břeclav/, PV 1967, Brno 1968, 90-92.

Grabung des Burgwalles "Petrova louka" bei Strachotín und "Vysoká zahrada" bei Dolní Věstonice im Jahre 1979 /Bez. Břeclav/. In der Saison 1979 wurden im nordwestlichen Teil des Burgwalles "Petrova louka" bei Strachotín drei grössere Flächen ausgewählt, auf denen geophysikalische Messungen verliefen. Archäologisch hat man vorläufig einen Teil der Fläche A beglaubigt, wo eine anomale Zone ΔT festgestellt wurde, die, wie sich erwies, ein 9 - 10 m breiter Graben mit Wallüberresten auf der Innenseite ist. Die Grabung dieses Objektes ist bisher nicht beendet, aber das gewonnene Material und die Gesamtsituation deuten die Möglichkeit an, dass hier im 9. Jahrhundert ein grossmährisches Gehöft stand. Diese Hypothese wird man jedoch durch eine weitere Grabung beglaubigen müssen, ähnlich wie die Fläche B, die bisher bloss mit geophysikalischen Methoden untersucht wurde. Auch auf der Fläche C zwischen der Strasse und dem Wall in der nordwestlichen Ecke des Burgwalles erfassten wir einen 8 - 9 m breiten Graben, der wahrscheinlich die Fortsetzung der Fortifikation von Fläche A ist.

Die weiteren Grabungsarbeiten auf der Lokalität konzentrierten sich auf die Neueröffnung der Wallbefestigung südlich von dem im Jahre 1967 durch B. Novotný durchgeführten Schnitt. Die Terrainsituation stimmte hier mit den Feststellungen aus dem Jahre 1967 überein und dazu noch gelang es uns aufgrund der gefundenen Keramik die Schicht des begrabenen Horizontes unter dem Wallkörper in die 2. Hälfte des 9. bis in den Beginn des 10. Jahrhunderts zu datieren.

Auf dem Burgwall "Vysoká zahrada" bei Dolní Věstonice wurde vorläufig nur auf einer Fläche von 15 x 25 m die Oberflächenschicht der Schlamm-Mergel und des 60 - 100 cm mächtig angeschwemmten Sandes abgenommen. Die Grabung der beiden Lokalitäten wird im Jahre 1980 fortsetzen.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1979

- Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor: akademik Josef Poulík
Redaktoři: Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Říhovský
Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby: doc. Dr. B. Klíma, A. Malinková, A. Šik
Na titulním listě: závěsný zámek ze středověkého hrádku Kepkova
Tisk: Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov,
provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo: ÚVTEI - 73332
Vydáno jako rukopis: 450 kusů - neprodejné